

STICHTING VRIENDEN VAN CHRISTOFORUS

INFORMATIEMAP

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	1
1.1. VOORWOORD VAN HET BESTUUR	1
2. MOGEN WIJ ONS AAN U VOORSTELLEN?	2
2.1. HET BEGIN: DE FRATERS VAN TILBURG.	2
2.2. DE STICHTING SVC	2
3. HET CHRISTOFORUS INTERNAAT	4
4. OUD LEERLINGEN AAN HET WOORD	6
5. RONDLEIDING DOOR HET INTERNAAT	10
5.1. INTERNAATSOPVOEDING	10
5.2. AFFECTIVITEIT EN SEKSUALITEIT	10
5.3. MEDEVERANTWOORDELIJKHEID	10
5.4. DE SFEER	11
5.5. TOEKOMST	11
5.6. GELDONTWAARDING EN STEUNSTICHTING	11
6. EEN SELECTIE VAN VERSCHENEN ARTIKELEN	12

1. Inleiding

1.1. Voorwoord van het bestuur

Voor u ligt de informatiemap van de Stichting Vrienden van Christoforus (SVC). Met de in deze map vervatte informatie willen wij u inzicht geven in het ontstaan, het doel, de werkwijze en de tot nu toe bereikte resultaten van deze stichting.

Tevens hopen wij dat u, op basis van de verstrekte informatie, betrokken voelt bij de doelstelling en werkwijze van onze stichting en door deze betrokkenheid uw bijdrage wilt leveren aan de realisatie van onze doelstellingen, hetzij in financiële zin of door het meewerken aan projecten met als doel de financiële positie van de stichting te versterken.

Tilburg, december 2000
Het bestuur van
de Stichting Vrienden van Christoforus

2. Mogen wij ons aan u voorstellen?

In dit hoofdstuk treft u een korte beschrijving van de jonge geschiedenis van de stichting SVC.

2.1. Het begin: de fraters van Tilburg.

De Fraters van Tilburg zijn een congregatie van mannelijke religieuzen. Zij zijn geen priester, maar stellen zich wel ten dienst van Kerk en samenleving. Zij leven in communiteitsverband. Een van hun belangrijkste doelstellingen is vorming, opvoeding en onderwijs van jeugdigen, vooral van kansarmen.

Deze congregatie werd gesticht in 1844 door Mgr. Zwijsen te Tilburg. Tot 1890 beperkten zij hun werkzaamheden tot Nederland en België. In 1890 begonnen zij met onderwijs op de Nederlandse Antillen. In 1902 vestigden zij zich in Suriname. Zij hebben daar jarenlang hun bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van het basis- en Mulo-onderwijs en de opleiding van leerkrachten. Ook hebben zij er enkele internaten gesticht.

Één van deze internaten is het Christoforus internaat te Paramaribo in Suriname. Het internaat is bedoeld voor kinderen uit het binnenland van Suriname die voor het volgen van onderwijs aangewezen zijn op scholen in Paramaribo. De reden hiervoor zijn o.a. de beperkte mogelijkheden voor het volgen van met name middelbaar en hoger onderwijs in het binnenland.

Kinderen uit het binnenland van Suriname hebben in Paramaribo meestal geen familieleden of kennissen waar zij terecht kunnen voor behuizing en verzorging gedurende de tijd dat zij onderwijs moeten genieten. Ook zijn de ouders van deze kinderen vaak niet in staat de financiële middelen, voor hun in Paramaribo verblijvende kinderen, op te brengen.

Door ontwikkelingen in Suriname en bij de Fraters van Tilburg, zagen de Fraters zich genoodzaakt maatregel te nemen om de toekomst van het internaat in Paramaribo veilig te stellen.

Samen met een 15-tal oud-leerlingen van het internaat, die zich in Nederland bevonden, is gezocht naar mogelijkheden die er toe moesten leiden dat, ongeacht de toekomstige economische ontwikkelingen, het internaat kan blijven voort bestaan en voorzien in de behoefte waartoe zij is opgericht. De groep van oud-leerlingen en de fraters stond bekend onder de naam “De Vrienden van het eerste uur”.

2.2. De stichting SVC

Het resultaat van het werk van “De Vrienden van het eerste uur” was de statutaire oprichting van de Stichting Vrienden van Christoforus (met behulp van financiële bijdrage van de Fraters) op 28 april 1994 te Tilburg. De stichting wordt kortweg SVC genoemd.

De statutaire doelstellingen van deze stichting zijn:

“het ondersteunen van de te Suriname gevestigde stichting “Christoforusstichting” die ten doel heeft het bevorderen van de opleiding en vorming van uit het binnenland van Suriname afkomstige jongens en meisjes, door het aanbieden van huisvesting en begeleiding met de bedoeling de ontwikkeling van het binnenland zowel in materieel, cultureel als godsdienstige en maatschappelijk opzicht te stimuleren; één en ander volgens katholieke principes. De stichting tracht haar doel onder meer te verwezenlijken door het verlenen van financiële ondersteuning en door gebruik te maken van alle overige middelen waarmee voormelde doelstellingen gerealiseerd kunnen worden. Elke activiteit gericht op het behalen van winst is uitgesloten.”

De stichting is statutair gevestigd te Tilburg en inschreven in de kamers van koophandel onder nummer 41098168.

Foto 1: Het eerste bestuur van de SVC. Van links naar rechts ziet u: Misiedjan (secretris), Pater I. Gijsberts (lid), D. Eersteling (voorzitter), frater M. J. C. Mommers (penningmeester), A. Antonius (lid)

In het eerste levens jaar van de SVC hebben de activiteit van het bestuur zich gericht op:

het organiseren van de stichting:

Dit hield onder andere in het opstellen van huishoudelijke reglementen, het openen van de noodzakelijke bankrekeningen en het inrichten van de boekhouding. Ook is gewerkt aan de werkverdeling tussen de bestuursleden naast hun bestuurlijke verantwoordelijkheid.

plannen hoe te werk te gaan

De economische en politieke situatie in Suriname waren in de eerste levensjaren van dien aard dat, naar verwachting van het bestuur, er niet veel vertrouwen bij mogelijke donateurs zou bestaan om een financiële bijdrage te leveren.

Het bestuur moest zich goed beraden en plannen maken hoe zij, ten behoeve van het internaat in Suriname, wel het vertrouwen kon krijgen van mogelijke donateurs. Één van de plannen was het uitgeven van een “nieuwsbrief” waarmee donateurs en mogelijke donateurs geïnformeerd werden over de SVC en de resultaten die geboekt werden met behulp van hun bijdrage.

bekendheid geven aan de SVC

Naast de persoonlijke benadering van donateurs en kandidaat donateurs door middel van een “nieuwsbrief“, is via kranten artikelen gewerkt aan de bredere bekendheid van de SVC en haar doelstelling. Deze artikelen wierpen hun vruchten af in de vorm van spontane reacties van lezers.

kontakt met het internaat in Suriname

wisseling van de leiding in Suriname

3. Het Christoforus Internaat

In dit hoofdstuk willen wij uw inzicht geven in de geschiedenis en ontwikkeling van het internaat te Paramaribo.

ALLES HEEFT ZIJN OORSPRONG, ZO OOK HET CHRISTOFORUS INTERNAAT.

Op 31 augustus 1902 arriveerden de eerste vijf fraters van Tilburg in Suriname. Van meet af aan hebben zij zich voornamelijk bezig gehouden met onderwijs in Paramaribo. Door allerlei omstandigheden is het er nooit van gekomen om ook in de districten (= vergelijkbaar met een provincie of gemeente in Nederland) of in het binnenland schollen op te zetten.

Toch heeft de zorg voor het onderwijs buiten Paramaribo vele fraters constant bezig gehouden. Op dit gebeid mag - zonder de anderen te kort te doen - zeker de naam genoemd worden van fr. Cornelius Janssen.

Als het dan niet mogelijk was rechtstreeks aan de verbetering van dit onderwijs te werken, dan moest het maar indirect gebeuren, door een verbetering van de opleiding van de "boslandonderwijzers".

Lange tijd was het zo dat iemand die de lagere school voldoende goed had doorlopen en daarvan bewijzen kon afleggen, verlof ("permit") kon krijgen om als onderwijzer voor een boslandschool op te treden.

Dat deze mensen, die dan vaak voor eenmansschool stonden en dus les moesten geven aan alle klassen tegelijk, maar matig succes boekten, ligt voor de hand.

Het ministerie van onderwijs bemoeide zich praktisch niet met de scholen in het binnenland. Het boslandonderwijs was een zaak van de Evangelische Broedergemeente en de R.K.-missie. Zij verzorgden met de hun ter beschikking staande middelen de schooltjes en betaalden de leerkrachten.

Van de overheid kwam slechts een matige subsidie, niet eens voldoende om het hoofd van de school een behoorlijke bestaan te verzekeren. Vandaar dat zo'n schoolhoofd genoodzaakt was langs andere langs andere wegen in zijn onderhoud te voorzien.

Pas in 1962 werd bij een beschikking van de minister van onderwijs en volksontwikkeling een regeling getroffen waardoor een officieel examen werd ingesteld ter verkrijging van de bevoegdheid tot het geven van onderwijs aan boslandscholen.

Maar zo'n examen vroeg natuurlijk ook om een opleiding.

Van katholieke zijde is het vooral de stuwung van frater Cornelius Janssen en het werk van frater Tranquilius Schalken geweest die voor deze opleiding hebben zorg gedragen.

In 1957 al was men begonnen met jongens uit het binnenland naar Paramaribo te halen om hen een paar jaar lang beter toe te rusten voor het onderwijs in het binnenland.

Een twaalftal jongens werden daartoe ondergebracht in het internaat van de fraters aan de Verlengde Gemene Landsweg in Paramaribo. Voor de middag bezochten zij de gewone lagere school en in de namiddag gaven de fraters hen extra lessen waarbij hen de grondbeginselen van de pedagogiek en didactiek werden bijgebracht.

Toch was de op het St. Jozef internaat niet ideaal voor de jongens uit het binnenland. Hun leeftijdgenoten volgden Mulo of Ulo en hadden heel andere aspiraties. De jongens uit het binnenland voelden zich geïsoleerd.

Daarom werd reeds het volgende jaar begonnen met een afzonderlijk internaat in de Mgr. Wulfingstraat in de oude vlechtschool tegenover het fratershuis.

Zestien jongens werden daar ondergebracht, acht indianen en acht boslandcreolen. Frater Tranquilius had de verantwoordelijkheid daarbij geholpen, voor de materiële gang van zaken, door frater Vergilius én "tante Annie" de kokkin die als een moeder over haar kinderen waakte. Eigenlijk was het geen echt "internaat". Er was een reglement waar men zich aan had te houden. Voortdurende controle en surveillance was er niet. 'S Nachts was er geen frater in het "internaat". Het instituut heeft dan ook nooit de naam van "internaat" gedragen maar stond bekend onder de naam "vormingscursus".

De leiding van de vormingscursus zelf was in handen van frater William Heerkens die met veel inzet en ook met behoorlijk succes zijn medebroeders wist te begeisteren voor dit werk. In de loop der jaren hebben zij ook heel wat pupillen geholpen om dat bosland “permit” te behalen.

Toch was de situatie niet ideaal.

De oude vlechtschool bestond uit drie etages. Op de begane grond waren les en studie mogelijkheden, op de eerste etage was een “instuif” voor vrije jeugdbeweging en op de bovenverdieping waren de slaapgelegenheden voor de jongens uit het binnenland.

Vooral de activiteit van de “instuif” veroorzaakten nogal wat problemen.

Men keek uit naar andere mogelijkheden en zo werden de plannen gemaakt voor de bouw en inrichting van een afzonderlijk internaat, los van de oude vlechtschool.

Aan het eind van het jaar 1965 ging de bisschop van Paramaribo, Mgr. Kuypers, naar Nederland alsook de toenmalige regionale overste van de fraters in Suriname (frater Vincentius Smeets).

In datzelfde jaar was aan de zijde van de Nederlandse regering de mogelijkheid geopend om ontwikkelingshulp te verkrijgen voor projecten in de particuliere sector.

Dit alles leidde er toe dat op 31 maart 1966 er een bespreking plaats had bij het generaal bestuur van de fraters in Tilburg.

Mgr. Kuypers verzocht de congregatie om, ten behoeve van het pastorale werk in het binnenland, in Paramaribo een internaat te exploiteren. Dit internaat moest een opvang zijn voor kinderen uit het binnenland, die in Paramaribo verder gingen studeren, als zij daartoe de capaciteiten hadden.

In datzelfde internaat zouden dan ook de jongens van de vormingscursus worden ondergebracht.

Deze plannen werden in de jaren 1966 - 1967 verder uitgewerkt met als resultaat dat in juni 1968 het Christoforus internaat aan de Prinsessestraat van start kon gaan.

Foto 2: Het Christoforus internaat Paramaribo 1999

4. Oud leerlingen aan het woord

In dit hoofdstuk laten wij u kennis maken met enkele oud-leerlingen van het internaat. Zij vertellen in het kort hun ervaringen gedurende periode dat zij in het internaat verbleven en waarom zijn het voortbestaan van het internaat belangrijk vinden.

Aan het woord is Donald Eersteling. Voor de leerlingen uit zijn periode ook bekend als “Donna”.

Een korte indruk van mijn verblijf op het Christoforus Internaat van ongeveer 1 oktober 1973 tot 31 augustus 1976. De heer Heerenveen was toen directeur, met nog 4 personen als surveillanten, met uitzondering van mevrouw Heerenveen. Twee van deze personen waren al bekenden van mij.

Ik zat in de tweede klas van het Christelijk Pedagogisch Instituut (opleiding tot onderwijzer) en had al een aantal jaren ervaring met het “internaatleven”.

Mijn start was vrij slecht; ik kreeg vrij snel een conflict met een der leidinggevenden. Ons contact is nooit meer goed gekomen. We spraken niet of nauwelijks met elkaar. De directeur heeft mijn hierop aangesproken, wat echter niet mocht baten.

Met de anderen was goed contact; lol hebben, met elkaar kletsen over alles en nog wat, spelletjes doen.....

De studie heb ik verder daar afgemaakt en goede relatie met familie Heerenveen en de anderen van de leiding opgebouwd.

Van de directeur genoot ik in mijn tweede en vooral derde jaar vrij veel “vrijheid”. Ik denk dat ik die verdiende op grond van mijn gedrag, ijver/prestaties op school en het in mij gestelde vertrouwen niet schond.

Naar medeleerlingen toe had ik m.i. een voorbeeldige rol, soms ook in het negatieve maar het positieve had de overhand. Met leeftijdgenoten was de band heel goed; vriendschappen en contacten opgebouwd die nu nog bestaan. Wij ondersteunde elkaar en probeerden het gezellig te maken: het leven is niet makkelijk op een internaat maar vonden het voor onze toekomst wel van belang om er te zijn.

Jongeren kregen van mij (de ouderen) veel steun in woord en daad. Onze eigen motivatie probeerden wij, in woorden en daden op hun over te brengen. Verder deden wij samen aan sport en andere spelen.

Na die periode ben ik het onderwijs ingegaan voor twee jaren. Ik heb in het distrikt Brokopondo (dorp Semoisi) gewerkt. In 1978 ben ik naar Ned. vertrokken waar ik de opleiding orthopedagogie met succes volgde.

Momenteel ben ik werkzaam bij Jeugdzorg Groningen en bij het middelbaar beroepsonderwijs.

Het voort bestaan van het internaat acht ik van wezenlijk belang voor de ontwikkeling van jongeren uit het binnenland; het biedt naast onderdak en voeding ook nog begeleiding op het gebied van onderwijs veiligheid en wennen aan het stadsleven. Het nut van een internaat als o.a. vormingsinstituut is bewezen; veel jongeren/personen uit het binnenland van Suriname die nu een middelbare, en hoger en of een universitaire opleiding hebben genoten, hebben een of meerdere jaren op een internaat (ook Christo) gezeten.

Het internaat verdient alle steun van iedereen en is het bestaan van SVC ook van belang. Een stichting die middels activiteiten hier in Ned. middelen verzamelt ter ondersteuning van het internaat.

Tot slot: Een anekdote schiet mij nu niet te binnen, wel een situatie die mijn waardering en respect voor de heer .Heerenveen deed toenemen.

Het was in 1974 of begin 1975. Heerenveen had wat signalen ontvangen van medewerkers van een relaties tussen twee pupillen. Hij besprak het met de betrokkenen zonder daarbij verbiedend of bestraffend te zijn. Hij wees wel op de mogelijke consequenties voor hun en mede leerlingen. (Nu komt het). “Ik kom graag op een huwelijksfeest van twee ex-leerlingen”, zei hij tot slot. De twee personen konden weer naar de groep.

In de ongeveer twee jaren dat ik er nog verbleef en tijdens ontmoetingen daarna met Baas Hero en betrokkenen, heb ik nooit meer iets hierover vernomen, alhoewel hij meer/beter wist. Een pracht mens!!!

Van de redactie: Donald Eersteling was voorzitter van het eerste bestuur van de SVC..

Aan het woord komt nu “Een jongen uit Marowijne”.

Albina (Sint Gerardusschool).

Oorspronkelijk kom ik uit het district Marowijne en wel uit de plaats Albina die uitgegroeid was tot een leuke vakantieplek. Na de lagere school op Albina doorlopen te hebben vertrok ik naar Moengo. Omdat er toen op Albina nog geen Mulo-school aanwezig was maar wel in Moengo. In augustus 1965 ging ik op Moengo wonen bij een neef van mij die voor de bauxietmaatschappij Suralco werkte. Mijn neef die op gegeven moment het plan had opgevat om naar het buitenland te gaan, vertrok in januari 1966 via Frans Guyana naar Parijs. Na het vertrek van mijn neef ging ik bij een nicht van mijn vader wonen zodat ik dat schooljaar goed kon afronden.

Abadoekondre (Huize Alverna).

In het nieuwe schooljaar dat was in 1967 ging ik, op advies van pater Antoon Donici, naar het internaat te Abadoekondre nabij Moengo. Gelukkig was er een schoolbus beschikbaar die de route Commewijne - Moengo v.v. reed. Wij, de kinderen, van het internaat maakten ook gebruik van die schoolbus. Dit internaat werd geleid door de zusters van Ouden Bosch. Vanwege hun hoge leeftijd zijn al die nonnen nu in Nederland, zo nu en dan breng ik deze nonnen een beleefdheidsbezoek uit dankbaarheid voor wat zij voor mij betekend hebben. Op dit internaat heb ik drie jaren gewoond tot ik in juli 1969 mijn Mulo-diploma behaalde. Dit soort verblijfproblemen zijn vaak genoeg de oorzaak waarom heel wat kinderen uit de districten die wel de capaciteit hebben maar jammer genoeg hun schoolcarrière niet succesvol kunnen afronden. Wil je naar een vervolgstudie na de Mulo dan ben je aangewezen op Paramaribo. Op Abadoekondre hadden wij ook het nodige vertier en afleiding onder andere een goed draaiend voetbalteam en ook andere recreatieve vormen van sport. Wij draaiden mee met de jeugdcompetitie op Moengo. Daarnaast had het internaat een eigen tuin waar wij groenten verbouwden, wij hoefden geen groenten te kopen. Ik plantte zelf graag: -tajerblad, -antroewa, boulangier en spitskool. Terwijl andere jongens bijvoorbeeld liever kouseband, tomaten en amsoi plantten. Met genoeg denk ik terug aan de tijd op de Mulo-school doorgebracht. Aangezien wij op Moengo niet de mogelijkheid hadden voor boekenhuur waren mijn ouders genoodzaakt om gedurende mijn vier jaren op de Mulo alle leerboeken te kopen. Daarom ben ik mijn ouders bijzonder dankbaar voor de geboden mogelijkheid om naar school te gaan.

Paramaribo (Christoforus internaat).

Ik had wel een oudere broer en twee oudere zussen met hun gezin in Paramaribo wonen, maar mijn ouders wilden hun op de eerste plaats niet belasten met de zorg over mij. En op de tweede plaats konden mijn ouders ervan verzekerd zijn dat de leiding van het internaat garant stond voor de nodige begeleiding. In Paramaribo bezocht ik de Middelbare Handelsdag School (MHS). In het weekend ging ik vaak naar mijn broer of een van mijn zussen, dat was ook leuk. Toen ik op het internaat verbleef had echtpaar de Keyer de leiding over het internaat. De leiding werd ook toen bijgestaan door een paar heren die s'middags om de beurt toezicht hielden. In dat kader werd er ook vaak een beroep gedaan op de vader van de directeur, de oude baas de Keyzer, die als “ Ouwe ” bekend stond onder de studenten. Zeggen en schrijven heb ik maar een jaar op het internaat vertoefd. Ik heb toen ervaren dat de kans klein was om je s'morgens te verslapen, want we werden door frater Orantus gewekt. Hij had zijn slaapkamer immers bij de jongens afdeling. Ik weet ook nog dat mevrouw de Keyer vakantiewerk voor Antonius Lonwijk en mijn persoon had geregeld bij drukkerij Leo Victor zodat wij wat zakcenten konden verdienen. Antonius zat toen op de Kweekschool en ik op de Handelsschool. Mijn jongere broer (nu wijlen) en een jongere zus hebben ook op het Christoforus internaat gezeten. Mijn verblijf op het Christoforus Internaat heeft maar een jaar geduurd. Ik kreeg namelijk tijdens mijn verblijf op het internaat een studiebeurs om in Nederland te gaan studeren. Ik vertrok op 3 september 1970 met een groep van 8 mede beursalen naar Nederland. Al met al het internaat heeft, behalve mijn ouders, in het bijzonder bijgedragen aan wat ik vandaag heb bereikt. Ik kijk daarom met tevredenheid terug op de tijd die ik op het Christoforus internaat heb doorgebracht.

Deze jongen uit Marowijne is Martin, M. Misiedjan. Martin was secretaris in het eerste bestuur van SVC.

Maak nu kennis met Antonius Poeketie, beter bekend als MUTU:

Mijn naam is Antonius Poeketie, bij het personeel en oudleerlingen uit mijn tijd van Christo, was ik bekend als Antonius vanDAL.

Na het doorlopen van de Boslandschool uit het dorp Kajapatie, vertrok ik in september 1970, door bemiddeling van een zekere Pater Willebrands naar een internaat te Peninica (Commewijne), waar een GLO-school aan verbonden was.

Een boslandschool had niet dezelfde bevoegdheid als een GLO-school. Leerlingen uit een boslandschool kregen niet de gelegenheid aangeboden om deel te kunnen nemen aan het landelijke toelatingsexamen voor het voortgezet onderwijs. In het internaat te Peninica verbleef ik tot augustus 1972

Het leven in dat internaat was niet een makkie. Er was schaarste aan voeding en er werd onder leerlingen veel honger geleden. Je moest als het ware begiftigd zijn aan een dosis innerlijke motivatie en doorzettingsvermogen om het leven in dat internaat aan te kunnen.

Waar er een wil is, zal altijd een weg zijn. Op gegeven ogenblik stapte ik naar het hoofd van de school en vertelde hem over mijn situatie. Hij had er begrip voor; want vanaf dat ogenblik kreeg ik van hem voldoende te eten, maar de directie, het overige personeel en anderen op het internaat mochten ervan niet weten. Dat was knap moeilijk, want het huis van het betreffende hoofd der school stond niet ver weg van het internaat af.

In augustus 1972 was het zover, maar in Peninica mocht ik m.b.t. mijn leeftijd ook niet meedoen met het toelatingsexamen. Dat vond ik heel erg jammer, want ik had een heel goede prestatie geleverd op school. Ik kreeg advies voor ULO en als mijn ouders voor het internaat wilden en konden betalen kon ik ook terecht in het Christoforus internaat begin van het nieuwe schooljaar. Toen ik in de stad kwam, heb ik mij onder begeleiding van mijn ouders ingeschreven op de St. Willibrordusschool en het St. Christoforus internaat. Zo verbleef ik van 30 september 1972 tot 31 augustus 1975 in het St. Christoforus internaat.

In tegenstelling tot het internaat in Peninica, heb ik als student een heel aangename periode doorgebracht in het St. Christoforus internaat. In die periode hadden dhr. A. en mw. W. Heerenveen de leiding en het overige personeel bestond uit 4 surveillanten, 2 keukenpersoneel, 2 tuinlieden en Frater Orantus voor de nachtelijke coördinatie in de slaapzalen.

Over het algemeen was het contact bijna met iedereen goed. Vooral met mijn klasgenoten van de Willibrordusschool en mw. Willy Heerenveen was het contact zeer goed. Het beleid gaf mij het gevoel van vrijheid, zekerheid en stabiliteit.

Alles was goed gestructureerd, ordelijk en gedisciplineerd. Elke activiteit kreeg zijn eigen plek en tijd op het internaat. Zo vond elk jaar de internaat competitie plaats. In mijn tijd in Christo werden wij zelfs twee keer achtereenvolgend voetbal kampioen. En het werd helemaal gek als wij samen met het meisjesinternaat St. Jozefzorg een dansavond organiseerden. Ook waren er andere leuke activiteiten, als internaten song festival, filmavonden en naar de kerk gaan op de zaterdagavond en zondagochtend.

Zoals je leuke momenten kende, gebeurde ook regelmatig minder leuke dingen op het internaat. Een van de minder leuke herinneringen die ik aan het internaat heb is; een akkevietje tussen een beste vriend en klasgenoot van de Willibrordusschool en een surveillant. De vriend was gek op lezen, zo ging hij elke middag als wij rusttijd hadden de krant lezen. De surveillant had toevallig ook dezelfde hobby als de vriend, en las graag de krant als hij in dienst kwam. Als hij in dienst kwam en hij de krant niet in de krantenbak vond, ging hij het halen bij de vriend. Opgegeven ogenblik had de vriend er genoeg van en kocht elke dag zijn eigen krant, en maakte dus zodoende niet meer gebruik van de krant van het internaat. Een keer kwam de surveillant in dienst en kon de krant niet vinden; hij ging als gewoonlijk naar de vriend de krant halen. Maar deze keer weigerde de vriend de krant te geven, logisch want het is zijn eigen krant.

De krant van het internaat was bij een andere leerling die ook graag de krant las. Omdat de surveillant de krant niet kreeg, drong hij bij de directie aan de vriend met onmiddellijke ingang met ontslag te sturen, wat er ook plaats vond, ondanks de bemiddeling van Frater Orantus en andere oudere leerlingen op het internaat. Wat ik aan deze voorval zo pijnlijk vind, is dat wij van de Willibrordusschool die betreffende dag met eindexamen begonnen. Gelukkig, de vriend was ondanks de tegenslag geslaagd als beste van de school.

Het voortbestaan van het internaat acht ik van wezenlijk belang voor de ontwikkeling van jongeren uit het binnenland. Het internaat biedt naast

onderdak, vorming, opvoeding, begeleiding, ook veiligheid en zekerheid voor de toekomst van de leerling en voor Suriname als land in het algemeen. Ik blijf ervoor pleiten dat ook in het binnenland internaten gebouwd moeten worden naar St. Christoforus, model en maatstaven.

Na mijn verblijf in het Christo, ben ik gaan werken en studeren in de gezondheidszorg. In 1987 vertrok ik naar Nederland. Momenteel werk ik als Revalidatiewerker in de GGZ te Rotterdam. Vanaf het begin ben ik betrokken bij de activiteiten van st. Vrienden van Christoforus en sinds twee jaar zit ik in het bestuur.

MUTU POEKETIE

5. Rondleiding door het Internaat

Om u een indruk te geven van de dagelijkse gang van zaken op het internaat treft u in dit hoofdstuk

de indrukken van frater Henk Schilders, zoals hij die optekende in het voorjaar van 2000 bij zijn bezoek aan het Christoforusinternaat.

Onderstaande tekst is ontleend aan een artikel dat frater Henk Schilders schreef voor het tijdschrift Ontmoetingen, contactblad voor familie, vrienden en kennissen van de Fraters (aflevering 138, augustus 2000).

5.1. Internaatopvoeding

Onze westerse cultuur benadrukt nogal eens de nadelen van het opgroeien van jeugdigen in internaatverband. Bij mijn bezoeken aan het internaat bleek gelukkig dat het bestuur en de directie van 'Christoforus' zich ervan bewust zijn dat zij de gezinssituatie nooit kunnen vervangen. Een groot gedeelte van het gesprek dat ik had met de directie, de Heer en Mevrouw Romalho, handelde dan ook hierover.

Sinds vier jaren heeft dit echtpaar de directie. Zij kunnen met recht van spreken een oordeel geven, want zij zijn beiden afkomstig uit het binnenland, zijn oud-leerlingen van het internaat en hebben een docentenopleiding gevolgd.

Bij het spreken over het opvangen van de nadelen van de internaatopvoeding kwamen twee facetten aan de orde: de aandacht voor de affectieve vorming van de pupillen en de pogingen om de jonge mensen te betrekken bij de gang van zaken op het internaat.

5.2. Affectiviteit en seksualiteit

Natuurlijk doen zich op het terrein van de affectieve en seksuele vorming problemen voor bij meisjes en jongens in de leeftijdscategorie van 13 tot 24 jaar die op een internaat verblijven. Het doet goed te mogen bespeuren hoe jongelui ongehinderd toegang hebben tot de Heer en Mevrouw Romalho en tot de surveillanten die hen terzijde staan. Dat zijn veelal oudere mensen, afkomstig uit het onderwijs, die voor begeleiding zorgen bij de studie, en toezicht houden bij het eten, bij de ontspanning en op de slaapzaal. In veel gevallen is er duidelijk sprake van een vertrouwensrelatie. Je ziet hoe een meisje een gesprekje met een van de dames afsluit met een arm om haar middel te slaan, om zich zo even te laten aanhalen. Het zal in veel gevallen minder zijn dan waaraan zo'n puber behoefte heeft, maar het geeft iets aan van de waarde die men hecht aan het persoonlijke accent in de betrekkingen.

Het valt dan ook op hoe Directeur Romalho in de loop van het gesprek enkele malen spreekt over een zowel zakelijke als liefdevolle benadering, al is hij zelf de eerste om te onderstrepen dat zich juist op dit laatste terrein de beperktheid van een internaatopvoeding het duidelijkst doet gevoelen.

5.3. Medeverantwoordelijkheid

De cultuur van de Indianen en ook die van de Boslandcreolen kent nauwelijks de elementen van inspraak en medezeggenschap. Gelukkig kan echter gebruik gemaakt worden van andere elementen die hun wortels wel in de volksaard hebben. Er is gevoel voor discipline en je bespeurt bereidheid om verantwoordelijkheid te nemen voor de gang van zaken. Men hanteert het systeem van zaal- en tafeloudsten, waarbij men zich laat aanspreken door een tweetal jongens en meisjes (een Creool en een Indiaan) op het naleven van gemaakte afspraken en het onderhouden van voorgeschreven regels. Daarnaast verzorgt men zijn eigen was, en kent men corveegroepen die de tafel verzorgen, het terrein schoonhouden, de gaten in het wegdek dichten, de zalen op orde houden, de moestuin bewerken en bijzondere activiteiten voorbereiden en begeleiden.

Je krijgt dan ook de indruk van een ordelijk verlopend geheel. De pupillen beleven de strakke regelmaat als middel om optimale aandacht aan studie en huiswerk te besteden, en weten zich zo bevoorrecht boven jongelui die in hun thuissituatie moeten studeren.

5.4. De sfeer

Maar er is in de cultuur van land en volk nog een ander facet dat een rol speelt in de waardering van het internaatsleven. Je hoort het Ramana verwoorden in een gesprekje dat ik met enkele pupillen had, om te achterhalen hoe ze hun dagelijks leven op Christoforus gevoelsmatig ervaren. Het klinkt op het eerste oog wat overdreven: 'Wij leven hier samen met mensen van verschillende bevolkingsgroepen. Wat ik daar mooi aan vind is dat we proberen dat te doen als zusters en broers van elkaar'. Haar standpunt wordt door sommige gespreksgenoten uitdrukkelijk beaamd en door andere niet in twijfel getrokken, en wekt mede daardoor de indruk van authentiek te zijn.

De Surinaamse samenleving kent inderdaad een aantal verschillen in cultuur en ras. Misschien draagt de huidige economische situatie er wel toe bij dat de jongelui elkaar als lotgenoten beschouwen. In ieder geval tonen zij zich bereid de gevoeligheid te ontwikkelen voor goede onderlinge verhoudingen en het creëren van een prettige sfeer.

Op mijn vraag wat ze het leukst vinden op het internaat komen antwoorden die daarnaar verwijzen. Orlando zegt: 'Het is voor mij toch vooral het samenzijn met mijn internaatsgenoten'. Ramana verwoordt het zo: 'Er is eenheid onder de leerlingen; er is sprake van een soort broeder- en zusterliefde'. Regine zegt: 'Ik vind het leuk om te studeren en ik geniet van het omgaan met elkaar', en Idris verwijst uitdrukkelijk naar de recreatie- en de sporttijden waarop deze elementen voor haar het duidelijkst aan de dag treden.

5.5. Toekomst

De vraag naar toekomst wordt door de pupillen begrijpelijkerwijs anders verstaan dan door het directeurschepaar.

Bij de studenten speelt vooral het punt of ze na afronding van hun studie in de stad terug zullen gaan naar de dorpen. Uit de antwoorden van de meisjes, en dan met name van diegenen onder hen die een leraarsopleiding volgen blijkt het voornemen daartoe heel duidelijk: 'Ik ga terug, omdat er een tekort aan leerkrachten is in mijn dorp', hoor ik één van hen zeggen, en een ander drukt het zo uit: 'Ik ga ook zeker terug, omdat ik het belangrijk vind om bij te dragen aan de vorming van de kinderen in mijn dorp'.

Bij jongens die te kennen geven piloot of accountant te willen worden is natuurlijk het verlangen om terug te gaan minder groot. Uit hun mond kun je optekenen: 'Er is daar geen werkgelegenheid'. En van een antwoord in de geest van 'Ja, ik ga terug, want ik vind het daar leuk' of: 'Mijn ouders wonen daar' kun je je afvragen of het dan om beweegredenen gaat die later wel bestand zullen blijken tegen argumenten van meer financieel-economische aard.

Bij de Heer en Mevrouw Romalho roept het woord 'toekomst' vooral kwesties op rond materiële voorzieningen die gerealiseerd dienen te worden. Ze zien na dertig jaar de noodzaak van renovatie van gebouw en inventaris op zich afkomen. Ze ervaren ook de gevolgen van de slechte economische situatie waarin Suriname verkeert. Zo is het voor hen niet mogelijk om hun pupillen dagelijks wat fruit te verstrekken, terwijl juist jongelui in deze leeftijdscategorie daar zozeer behoefte aan hebben. Hun zorgen op deze terreinen worden mee gedragen door het volijverige bestuur van het internaat dat maandelijks bijeenkomt onder voorzitterschap van Pater A.H. te Dorsthorst. De andere leden van het bestuur zijn: mevr. Y. Debs (penningmeester), mevr. Ch. Naarden, zuster E. F. Monk, dhr. E. N. Fannel, mr. B. G. Beckles (ondervoorzitter), frater Lambertus Berkens (secretaris) en frater Adolfus Mallens.

Op hun vergaderingen gaat het overigens niet enkel over materiële zaken, maar komen ook het pedagogisch klimaat, de relaties met ouders en scholen, en de aandacht voor godsdienstige en maatschappelijke vorming ter sprake.

5.6. Geldontwaarding en Steunstichting

In 1996 bedroeg het kostgeld op het Christoforus-Internaat nog 6.000 Surinaamse guldens per maand. In 1999 was dat opgelopen tot 25.000 guldens. En dat terwijl de werkelijke uitgaven toen al 60.000 Surinaamse guldens per leerling per maand bedroegen.

Als je van deze ontwikkelingen hoort, realiseer je jezelf dat het welhaast onmogelijk moet zijn om de eindjes aan elkaar te knopen, en al evenzeer dat van de ouders geen hogere bijdrage in de kosten kan gevraagd worden. Dat betekent dat de toekomstmogelijkheden van jonge mensen op het spel staan. Sinds vijf jaren is in Nederland de Steunstichting 'Vrienden van Christoforus' actief. Zonder de kansen die het internaat biedt, hebben de Christoforuspupillen nauwelijks perspectief. Dat is de overtuiging waarmee allen die zich beijveren voor de instandhouding en het goed functioneren van het internaat zich laten leiden bij hun dagelijkse inspanningen.

6. Een selectie van verschenen artikelen

Over de stichting en het internaat zijn onder andere de volgende artikelen in periodieken en nieuwsbladen verschenen.

In de weekkrant Suriname:

05-11-1994 : Christoforus internaat in Suriname moet overleven.

12-02-1997 : Nieuwe leiding bij Christoforus internaat

01-07-1998 : Christoforus internaat bestaat 30 jaar

08-09-1999 : Overleven in Suriname: kunst apart

29-11-2000 : Een plaats voor vorming voor het leven

Omhoog, bisdom Paramaribo:

18-08-1996 : Directie wisseling Christoforus internaat

25-08-1996 : Pastoraal voor iedereen 46: Albert Heerenveen

13-04-1997 : Pastoraal voor iedereen 54: Lucius en Els Romalho-Swedo

29-11-1998 : Christoforus internaat: b.g.v. 30 jarig bestaan

De Ware Tijd, dagblad in Suriname:

03-02-1998 : Christoforus Stichting krijgt US\$ 20.100,00 van Alcoa stichting

20-10-1998 : Christoforus internaat organiseert fondsvormende activiteit.

De West, dagblad in Suriname:

03-02-1998 : Alcoa Foundation schenkt Christoforus Stichting \$ 20.100,00